

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posebna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo
Inzerati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

42. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 9. aprila 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
"Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravišтво
"Rdečega Prapora", Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Socializem na Angleškem.

Delavstvo na Angleškem se mi združeno v
emotni stranki. Dasi ima najmočnejše strokovne
organizacije, je vendar večina delavcev politično
dolgo sledila meščanskim strankam in doživeti je
moralo nekoliko prav bridkih udarcev, preden je
prislo do spoznanja, da more kapitalistična politika
služiti le kapitalističnemu gospodarstvu in da mora
delavstvo, če hoče doseči in si zagotoviti gospo-
darske uspehe, tudi politično stati na svojih nogah.

Te spoznanje je rodilo že priznanja vredne
sadeve. V angleškem parlamentu imajo delavci
čedno število svojih zastopnikov, ki ne stojijo več
pod komandom meščanskih strank. Toda ko je
prislo to spoznanje, je bilo na Angleškem že ne-
koliko strank, ki so se bavile s socializmom; tem
strankam je začelo delavstvo pristopati in vsled
tega je se danes brez enotne politične organizacije.
Med omenjenimi strankami so najvažnejše: Neod-
visna delavska stranka (Independent Labour Party),
Socialno-demokratska federacija (Social Democratic
Federation) in Družba Fabijevcev (Fabian Society).

Socialno-demokratska federacija je imela od
velikega petka do velikonočnega ponedeljka svoj
30. zbor v londonskem predmestju West Ham.
Za avstrijske pojme je gotovo zanimivo, da je bil
pri otvoritvi navzoč župan, ki ni socialist, in je
pozdravil delegate v imenu občine. Zboru je pre-
sedeval sodrug Hyndman, star socialist, ki je
tudi na kontinentu dobro znan.

O razpravah je predvsem omeniti, da je v
imenu odseka Central Hackney sodrug Fairchild
predložil resolucijo, ki nalaga vodstvu stranke, naj
stori korake, da se doseže enotnost sociali-
stične organizacije. S tem vprašanjem se bo
moral baviti letošnji mednarodni zbor v Kodanju,
ker se je sklenilo, da se njemu predloži zadevi.

Od tega sklepa se gotovo smejo pričakovati dobre
posledice, kajti tudi združitev francoskih socialistov
se je doseglo po enaki poti.

Zelo obsirna je bila debata o militarizmu.
Končno se je o tem sprejela sledeča resolucija:
"Ker so vojne naravni in neizogibni rezultat kapita-
lističnega režima, se ne bodo odpravile, dokler ne
pade kapitalistični sistem sam. Zbor potrjuje mnenje,
da je edino sredstvo, s katerim se more nastopiti
proti vladni politiki, ki bi utegnila povzročiti vojne,
vpeljava od vojskega sodništva popolnoma neod-
visne ljudske brambе."

Kot dodatek se je sprejela še sledeča resolu-
cija: "Zbor naglašá solidarnost delavcev vseh na-
rodov in protestira proti stalno naraščajočemu obo-
roževanju, katero smatra za vedno večjo nevarnost
svetovnemu miru in za škodljivo delavskim inte-
resom; zbor torej poziva vladu, naj gleda, da se
doseže sporazum z Nemčijo in apelira na delavstvo
vsega sveta, naj nastopa z vso močjo proti taki
politiki vlad, ki bi mogla povzročiti vojno."

Arbanaška vstaja.

Poročali smo že o nemirih med turškimi Ar-
navti, proti katerim je turška vlada poslala močne
čete. Gibanje se je pa močno razširilo in se mora
danes že označiti za pravi punt. O viharjih do-
godkih se še poroča:

Vsa stara Srbija je v plamenu. Arnavti so
povsod odpovedali pokorščino turškim oblastem.
Ognjišče arbanaških upornikov je okolica Pristine.
Tu je zbranih 10 do 15.000 upornih Arnavtov. V
severni Albaniji je proglašeno obsedno stanje.

Iz Skoplja in Soluna vozijo neprestano posebni
vlaki vojake in strelivo v smeri proti Mitrovici. Iz
Skoplja je odšel poldrugi polk v Pristino. Iz Ku-
manova je dospelo semkaj več bataljonov, ki so
se nemudoma odpeljali v Skoplje-Mitrovico. Od
srede se sliši s severozapada, to je od Pristine
sem, silno grmljenje topov, kar priča, da se je
med Arnavti in turško vojsko že začela bitka. V

sredo ponoči je pripeljal posebni vlak ranjence
z bojišča. Ranjenci so bili transportirani deloma v
skopeljsko bolnišnico, deloma pa so jih peljali v
Solun.

"Berliner Tagblattu" poročajo iz Carigrada:
Arnavti se hočejo popolnoma osvoboditi turškega
vpliva. V slučaju, da bodo v boju z Džavid pašo
poraženi, groze, da bodo rasebesili avstrijske za-
stave, to se pravi, da se bodo podvrgli avstrijskemu
gospodstvu.

Solun, 8. aprila. Vojno sodišče v Solunu je
ustavilo svoje delovanje, ker je po vsem vilajetu
mir.

V Pristini je razglašeno obsedno stanje. Za-
radi punta, ki se razširja, so se napravili važni
vojaški koraki. Dvanajst bataljonov je koncentriranih.

Socializem in narodnost.

Predavanje sodr. H. Tuma v Pulju 27. marca 1910.

Vsak dogodek na zemlji se nam kaže v raznih
oblikah, vse stvari se izpreminjajo, rastejo, se raz-
vijajo in razpadajo. Rastlina se javi v kali in v se-
menu, ko doraste, postane cvetlica, ko odpade cvet,
razvije dozorela rastlina zopet seme, ga spusti v
zemljo, sama zvone in strohni, dá mesto novi
rastlini.

Slično je tudi s pojavi v človeški družbi. Kakor
malo neznatno seme, se je razvila skupna misel v
gotovem času, gotovem kraju in v gotovi skupini
ljudi, misel, ki druži in goni človeško skupino za
enim ciljem. Izprva nerazumljena, neznatna, postane
bujna, mogočna in ustvarjeni novi skupini pa se
zarodi nova misel, okoli nje pa se porajajo nove
skupine, novi družabni pojavi. Tako je tudi z dru-
žabnim pojavom "naroda". "Narod" je pojav člo-
veske družbe, lahko rečemo zadnjih dobrih 100 let,
pojav "narodnosti" omejimo lahko še na krajšo
dobo izza leta 1848. Ako se ozremo po zgodovini
človeške družbe, po postajanju, nastajanju in na-
raščanju posameznih skupin, lahko konstatiramo,

PODLISTEK.

Socializem in gospodarstvo.

Predavanje sodr. dr. H. Tuma 19. marca 1910 v Pulju.
Konec.

Vsa ta krivica razdelitve bogastva nastaja iz
tega, ker je produkcija po sedanjem sestavu člo-
veske družbe in države brezmejna. Danes produk-
cija nima druge meje nego preobilico, ki najbolj
umičuje vrednost produkta. Ravno ker produkcija
nima vidne meje, je konsum delavca omejen na
minimum. Družabni red je vsled tega postal ne-
znosen. Bogastvo po brezmejni produkciji pa tudi
ni ustvarilo moralno krepkejših ljudij, nasprotno,
prislo je le do perversnosti. Delavstvo priznava
pomen tehničnega razvoja in naraščanja produk-
cije z izboljševanjem tehnike, zahteva pa, da pro-
dukcija odgovarja le dejanskim potrebam, torej
pravemu konsumu. In ravno ta princip dejanske
potrebe je izražen v ideji konsumnih društev:
le kolikor konsuma, toliko produkta! V konsumnih
društvih se producira le za vidno, dejansko po-
trebni konsum. Vsi konsumenti so v konsumnem
društvu združeni v eno celoto, zato se lahko v tej
celoti producira za dejanske potrebe in pod naj-
ugodnejšimi pogoji.

Ta ideja se kaže sicer šele, kadar si ogle-
damo organizacijo konsumnih društev v malem.
Neuki ljudje iščejo navadno korist konsumnih

društev v malem v tem, da se kupuje ceneje ali
boljše blago kakor v boteгах. No, če bi to ve-
ljalo, potem konsumno društvo nima večjega pu-
mena kakor navadne botege; bilo bi le vprašanje
konkurence in poštenosti prodajalcev. Priznavati je
sicer tudi to praktično stran; dočim namreč pri-
vatni posestnik prodajalnice gleda na to, delati
zase kolikor mogoče dobička pri prodajanju, ima
konsumno društvo le korist svojih članov pred
oči, torej dejati dobro in zdravo blago ter even-
tuelne deliti čisti dobiček svojim članom kot letne
deležje. No, pravi pomen konsumnega društva tiči
v tem, da kolektivnim potem vsavarja samostojne
gospodarske moči konsumentov in še več to je
temeljni princip tudi konsumnega društva v malem
da uči delavske gospodinje rabiti toliko, kolikor je
zaslužka, torej da se konsum ravna po produkciji.
Tako delavec postane neodvisen od privatnih pod-
jetnikov, kateri največkrat zavajajo delavske dru-
žine v večji konsum nego odgovarja delavski mezdi
in kateri čisto zvišajo delavstvo za nepotrební
konsum, v prvi vrsti alkohol.

Konsumna društva so že po svoji temeljni
ideji antialkoholna, alkohol sploh ne spada med
redni konsum. Še bolj pa se pokaže principierna
plat konsumnih društev v velikih združitvah in
zgled imamo na Angleškem. O binokostih leta 1909
je imela zveza angleških zadrug svoje zborovanje,
kjer se je poročalo o uspehu leta 1908. Bilo je
1560 zadrug s 2.516.194 člani z 797 milijonov K

deležev, 2.580 milijonov K prometa in 281 milijonov
kron čistega dobička. Dve nakupovalni zadrugi na
veliko sta imeli, angleška 1139 društev s pro-
metom 597 milijonov K, škotska 275 društev s
prometom 180 mil. K. Konsumnih društev je bilo
1428 z 2.404.592 člani s prometom 1635 mil. K
in čistim dobičkom 258 mil. K. V teh zavodih je
bilo nastavljenih produktivnih delavcev 21.430, ki
so izdelali za 186 mil. K blaga. Nakupovalne za-
druge so dajale posla 20.190 osebam, katere so
izdelale blaga za 192 mil. K. V prodajalnem pro-
metu je bilo nastavljenih 64.000 oseb. Torej skupaj
produciranega blaga v lastnih zavodih skoraj za
400 mil. K z več nego 100.000 delavci in s pro-
metom do 6 milijard.

Na angleških konsumnih društvih se jasno vidi
pretekli in bodoči razvoj konsumnih društev
sploh. Da dobavljajo enakemu sloju ljudij, torej
pred vsem fabričnemu delavstvu, hrane, so jela
nakupovati, ko so se pomnožila, blago na debelo,
na drugi stopinji razvoja so jela sirovo blago same
predelevati, n. pr. mesto prodajati moke ali kup-
ljeni kruh, so se napravile zadrugne pekarnе, to-
varne za kavine primese, milarne i. t. d. Kot tretja
višja stopinja razvoja so prevzele konsumne pro-
dajalne produkcijo drugih potrebščin izven hrane,
torej predvsem obleke, perila in v daljšem razvoju
so pristopile stavbinske zadrugе, ki imajo delavstvu
dajati zdravo in ceno stanovanje. Torej iz de-
lavskih potrebščin in po delavski ce-

da nam človeško družabno življenje kaže najprej par, moža in ženo, ki se iščeta in družita v svrhu, da rodita otroke ter jih vzrejata godne, da se zopet dele v rodbine. Več rodbin istih staršev tvori plemo; veže jih skupna kri, le v tej čutiljo vez. Cilj plemena v družbi je, dobivati kolikor mogoče ebilo hrane. Prva plemena so bila lovci ali ribiči. Človeku tedaj najbolj pristopna hrana so bile ribe in školjke v vodi in divjačina v gozdu. Kakor se divjačina in ribe ne drže stalno enega kraja, tako jim mora lovec slediti in izpreminjati svoje bivališče; vsled tega so bila prva človeška plemena skitalci. Lov naredi človeka trdega, vztrajnega, ostri mu vid, sluh in vonj ter ga dela vzajemno zvestega v boju z zverjo. Druga človeku izlahka pristopna hrana je sad drevesa in rastline. Drevo pa rodi le enkrat jeseni, žito siplje le enkrat v letu. Zato mora plemo, ki se redi od plodov, za zimo zalagati plodove. Drevo in rastlina sta zakopana v zemljo in zaloge plodov je treba zalagati v shrambe. Zato postane plemo, ki se redi od plodov, stalno kakor drevo in shramba. Čez kruto zimo, ko zapade sneg in pritisne mrav, si je treba graditi strehe. Stik rodbin postaja tesnejši, vsled zagotovljene hrane se rodbine množe ter obljude širše kraje. Iz razmnoževanja plemena postanejo rodovi; veže jih še spomin skupnih staršev, veže jih, kakor plemena, skupna kri, no veže jih pa tudi skupno bivanje v isti pokrajini; po skupnem stiku so nastale šege. Tako pristopi v razvoju človeške družbe nov pojav, t. j. rodovi.

A tudi lovska plemena se polagoma razmnože. Nedostaje divjačine, iskati je treba druge hrane. lovska krčela napadajo brezorožne poljedelske rodove, polaste se dotlej neznanega, nabranega bogastva, zaslužijo premagane poljedelce. Kjer skitalsko, orožja vajeno plemo, premaga miroljubno, poljedelsko plemo, tam se ločita prvič v človeški družbi dva razreda, na eni strani gospod, na drugi strani suženj. Zmagalec z orožjem v roki tvori razred gospodov, premaganec za plugom pa sužnjev. Tako je nastala vsled sile lastnina. Do te sile je bila divjačina in poljski plod vsakemu prosta hrana, služila je zemlja vsakemu za užitek, kakor je danes pristopen vsakemu vzduh, ki ga diha. Od trenutka pa, ko se je bojno plemo polastilo plodov dela drugih, nastopi pojavlasti in lastnine, zmagovalec se zaveda, da je to, kar je vzel s silo, njegovo, ter si tega ne da drugače iztrgati, kakor z večjo silo. Gospodstvo, sužnost, lastnina in država, nastopijo tako družno kot najimenitnejši pojavi človeške družbe. Kakor je v plemenu bila vez skupna kri, kakor veže rodove spomin skupnih staršev in družnega prebivanja v eni pokrajini, enake šege, tako je v državi bistvena vez zavesti zmage in sile močnejšega plemena nad drugim šibkejšim, služočim. Vse države, kolikor nam jih kaže človeška zgodovina, so v prvem početku nastale vsled boja in zmage.

Tako je nastala tudi močočna rimska država, zgled starovečne države. Roparsko rimsko plemo

si je podrglo s silo orožja sosednja poljedelska plemena in ustanovilo rimsko državo. Ne najdemo pa nikjer na teh pojavih pojma «naroda» in «narodnosti». «Populus romanus» so bilo obročene legije zmagovalnega latinskega plemena, ki je delilo zakone premaganim in ki je jemalo zemljo premagancem. Ta zavest bojne organizacije in discipline enotnost «Populus romanus»; posameznik ni govoril: «Romanus sum», ampak: «Civis romanus sum».

Konec prih.

Politični odsevi.

* **Katoliška šolska družba**, ki ni nič drugega kakor organizacija za klerikaliziranje ljudstva, je imela v ponedeljek na Dunaju slavnostno zborovanje. Navzočih je bilo ysepolno visokih aristokratov in aristokratinj. Ti ljudje so v Avstriji že vsi klerikalni, dasi bi človek zaman iskal v njih kaj krščanstva. Kako strašno je cerkev v Avstriji «proganjana», pa kažejo pozdravi od sledečih: Od papeža, od kardinala Grusche, od škofa Roesslerja, od koadjutorja dr. Niegla, od nadvojvode Evgena, od nadvojvodkinje Marije Anunciate, od minist. predsednika Bienerttha, od ministr. Aehrenthala, Weisskirchnerja, Wrbe, Ritta, Popa, Haerdla, Stürgkha, od bivših ministr. Gessmana in Schreinerja, od namestnika Kiolmannsegga i. t. d. Kakšen politički duh živi v teh «katoličanih», kaže sprejeta resolucija, ki zahteva, naj se učiteljem na javnih šolah prepove pristop k društvu «Svobodna šola». Misli imajo ti ljudje še prav take kakor v dobi svete inkvizicije.

* **Krščanski socialci** se kregajo dalje. O praznikih je sprejel shod nekakšnih krščansko-socialnih «delavcev» na Dunaju sledečo resolucijo: «Krščansko-socialno delavstvo najodločneje obsoja postopanje gospodov Hraba in Heilingerja, ki nastopata v času, ko bi imela sloga stranke prebiti najtežjo izkušnjo, kot pomočnika nasprotnikov, da bi razcepila svojo lastno stranko. Zlasti se najodločneje odbija ravnanje gospoda Hraba, ki si je izbral shod krščansko-socialnih delavcev, da vlači na njem zaslužne zastopnike krščansko-socialnega delavstva v blato.

* **Krščansko-socialni meščanski klub** je določil, da ima podžupan Neumayer kandidirati za župana. Mestni svetovalec Hraba je zaradi svojih rapadov izključen iz kluba. Volitev župana bo dne 22. t. m.

* **Bienertthove skrbi** so res velike! V državi je vse navskriž, finančni položaj je obupen, industrija propada, brezposelnost in draginja je strašna; vlada pa predlaga državnemu zboru načrt zakona za ustanovitev «Ges. kr. kora vojščakov». Za imenom «vojščaki» se skrivajo veteranci. Te hoče Bienertthova vlada organizirati!

* **Ministrski svet** je imel v sredo sejo. Kaj je sklenilo, se ne ve.

* **Baron Bienertth** je povabil zastopnike češkega agrarnega in rusinskega kluba na razgovor.

* **Hrvatski «Stol sedmorice»** je izdal obsirno razsodbo o «veleizdajniškem» procesu. Glavna vsebina te razsodbe je: Z ozirom na ničnostne pritožbe Adama Pribičeviča in tovaršev se po § 303. k. p. r. razveljavlja prva razsodba in se odreja obnova kazenskega postopanja na korist obtožencev. V razlogih se pravi: Dokazno postopanje se ne more smatrati za popolno, ker prvo sodišče ni upoštevalo predlogov zagovornikov, ki bi

litično moč tudi izvajati gospodarsko organizacijo. In kakor je proletarijat dosegel politično moč v hudem boju proti vladni in fevdalni premoči, kakor je proletarijat svoje politične pridobitve plačal s sto in sto leti težke ječe in tisoči in tisoči življenjskimi žrtvami, tako si mora proletarijat tudi z lastnimi močmi v trdem dnevnem delu odtrgati svoj delež za napravo konsumnih društev. Vinarji, katere si delavstvo odtrgava, da vzdružuje svoje strokovne organizacije, je za delavstvo silen kapital, iz katerega raste njegova mezda in odporna moč proti izrabljanju delavske moči, in vinarji, katere si delavec odtrgava od svoje borne mezde, da plača svoj delež v konsumno društvo, postanejo enkrat velik svetovni, kolektivni kapital, kateri končno izpodreže krvne želje dosedanjim individualnemu in liberalnemu kapitalu. Vinarji, katere zлага delavstvo v svoje konsumno društvo, ga odvaja od alkoholizma in to je ena gospodarskih verig, katere delavca najbolj gospodarsko in politično zaslužuje vladajočim stanovom. S principom konsumnih društev «proč od alkoholizma!» nastaja vsporedno vprašanje za delavstvo, kako prebiti prosti čas izven dela. Tu ga kliše priroda in izobraževalno društvo in delavec se jame zavedati šele svoje višje potrebe. Nad vratmi konsumnega društva pa najde delavec napisano geslo:

«kjer ni dela, tam ni jela,
kolikor dela, tolike jela.»

imeli na rešitev stvari brez dvoma bistven vpliv in ker ni pripustilo, da bi se zanesljivo pretresla verodostojnost priče Gjorga Nastića.

* **Franconski senat** ima na dnevnem redu mornariški proračun. Poročevalec Monis je naglašal, da se Nemčija in Združene države močno prehitelo Francijo. Geslo za Francijo mora biti: Obrambna politika na oceanu, pa prvenstveno na Sredozemskem morju. Mornariški minister Bore de Lapeyère je razlagal novo organizacijo mornarice. Oba brodevoja štejeta pač le 14 velikih bojnih ladij; te pa so popolnoma pripravljene in lahko stopijo vsak hip v akcijo. Francoski mornariški program obstoja v tem, da se ima vse žrtvovati za sposobno mornarico. Program obsega 28 oklopnač, ker je mornariška politika mogoča le z velikimi bojnimi ladjami.

* **Ruska duma** je volila v komisijo za posvetovanje o finskem zakonu sedem oktobristov, sedem članov desnice in nacionalistov, šest «kadetov» in naprednjakov ter enega člana delavske stranke.

* **Finski deželni zbor** bo odklonil zakon, s katerim se ima uničiti finska samostalnost. Tako zatrjuje predsednik in podpredsednik dež. zbora v listu «Birževija Vjedomosti».

Roosevelt in papež.

Bivši predsednik Zveznih držav severne Amerike Roosevelt se mudi v Rimu. Razglašeno je bilo, da obišče tudi papeža, oziroma da ga papež sprejme. To je pa naenkrat padlo v vodo, baje zato, ker je Vatikan zahteval, naj se Roosevelt zaveže, da ne bo govoril v neki rimski protipapeški družbi.

Roosevelt sam se je o tej stvari izrazil tako:

«Nikomur nisem obljubil, da bom govoril v kakšni cerkvi ali verski družbi, in stojim na stališču, da je v verskih rečeh treba biti spravljen in strpljiv. V hotelu in pri poslanstvu sem sprejel osebe najrazličnejših ver. Da se izogam vsaki neprijetnosti, sem prosil našega poslanika, naj odpove jutrišnji sprejem, kjer so imeli biti navzoči tudi metodisti. Svoje rojake prosim, naj me pripisujejo dogodku nobene važnosti, ampak naj vedo, da ne delam med veroizpovedanji v Zveznih državah nobene razlike in med prebivalci ameriške Unije stajem protestante in katoličane med svoje najboljše prijatelje.»

V Napulju je govoril Roosevelt z nekim častnim dopisnikom. Beseda se je dotaknila tudi pomena vere v javnem življenju in Roosevelt je naglašal potrebo strpljivosti. «V mojem kabinetu so bili člani židovske, protestantske in rimskokatoliške cerkve. Nikdar mi ni prišlo na misel, da bi jih bil vpraševal, v kakšnem razmerju so s svojim stvarnikom; važne se mi je zdelo le to, da so pošteni ljudje.»

To je bila lekcija glavarju cerkve, ki trdi, da uči vero ljubezni.

Shodi.

Vrtolba. V nedeljo je bil pri nas shod zidarjev, na katerem je poročal sodrug Petijan o pomenu in potrebi strokovne organizacije za zidarje. Pojasnil je razne boje, v katerih so zidarji dosegli zmago samo s pomočjo organizacije. Razlagal je položaj zidarjev na Goriskem, ki si delajo vzajemno konkurenco na škodo vseh. Da se to odpravi, svetuje, naj se ustanovi tudi na Goriskem strokovna organizacija zidarjev. «Kakor ste Vrtolbenci — je dejal govornik — zvesti pristasi naše stranke, ki dajete drugim zgled, tako bodite tudi prvi, ki ustanove svojo strokovno organizacijo, ki bo di zgled vsem goriskim zidarjem.» Razvila se je na to dolga in zanimiva debata, v katero so posegli sodr. dr. Dermota, Miha Gorkič, Mrmolja in drugi. Konečno se je sklenilo, da se skliče za petek, 8. t. m. ob 8. zvečer drug shod v Gorenjo Vrtolbo, v gostilno gosp. Batističa, kjer se ima definitivno skleniti ustanovitev strokovne organizacije.

Društvene vesti.

§ **Pravne nasvete članom «Vzajemnosti»** v Ljubljani, ki se izkažejo z društveno legitimacijo, se dajejo vsak ponedeljek od 6. do 7. zvečer v društveni pisarni.

§ **Ustanovni zbor upravnega odseka «Vzajemnosti»** za občino Moste bo danes, 9. aprila ob 8. zvečer v gostilni «Pri županu» v Mostah št. 6. Poroča predsednik zveze sodr. Kocmur. Prosi se za točnost in številno udeležbo.

§ **Tamburaškemu odseku** je določen za kapelnika in učitelja sodrug Stefan Lehpamer, ki sprejema nove člane vsak večer od 6. do 7. v društveni pisarni. V kratkem se pokličejo vsi člani tega odseka na posvet, da se določijo vse podrobnosti glede na uredbo vaj in pouka.

§ **Povaki zbor «Vzajemnosti»** ima poslej redne vaje vsak torek, četrtek in petek večer v salonu hotela «Mirja» v Kolodvorski ulici, kjer se sprejemajo tudi novi člani. Začetek vselej ob 8.

loti se šele ustvarja produkcija, tako da pokriva dejanske potrebe.

Ako si mislimo to pot — in gotovo je, da se moramo bližati takemu razvoju, — po državah narastejo konsumne zveze in potoma zveze med različnimi državami, si lahko predstavljamo svoto pravega človeškega konsuma in v pravem razmerju s tem konsumom tudi potrebno produkcijo — brez nepotrebnih akumulacij kapitala — torej mrtvega kapitala. Konsumno društvo izključuje posredno trgovino in spaja delavca direktno s prodajalcem. Konsumni zavod naj z najboljšimi tehničnimi sredstvi producira sam kar največ mogoče potrebne blaga in izdelkov in to naj se menjava med poljedelskimi in fabričnimi konsumenti, izločivši tako zopet nepotrebno akumulacijo potoma velike trgovine. Velike krize in vsled njih brezposelnost in skrajna beda tisočih pridnih delavskih rok se po tej poti izključijo. Ideja konsumnih društev nam tako kaže gospodarski razvoj v zmislu socializma za bodočnost brez vsake utopije. Po eni strani si pridobiva proletarijat politično moč in vstop v zakonodajstvo ter monopolizira rudnike, železnice i. t. d., po drugi strani pa regulira konsum in produkcijo potoma velikih zvez konsumnih društev.

Vidimo torej, da je sicer politična svoboda in moč predpogoj prodiranja socializma, tako pa tudi vidimo, da je gospodarski razvoj potoma konsumnih društev šele končno uveljavljanje socializma. Zato mora delavski proletarijat istočasno v boju za po-

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabost in bolečine izginejo, vaše oči, zivci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko «Elsinfluid». Tucat za poskušnjo 5 kron franko izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubi, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).

Zbor ima že nekaj izbornih moči in tudi vidno napreduje, pa bo še bolj, ker bo vsled premestitve lokala v mesto pristop in sodelovanje mnogim zelo olajšano. Odsek poseduje že izredno bogat arhiv, obsegajoč nad 40 velikih zborov izključno socialistične vsebine, ki predstavlja vrednost več sto kron. Poučuje in poje se slovensko. Poučuje pevovodja gosp. P. Baloh, ki je strokovnjak in je vodil že velike zборе z izvrstnim uspehom. Prvi nastopijo pevci »Vzajemnosti« na predvečer in dan 1. maja. Prosi se za agitacijo na pristop novih pevcev, da bo zbor čim številnejši. — Prihodnji torek je potrebna polnoštevna udeležba, da se določijo posamezne funkcije.

§ **Upravni odseki »Vzajemnosti«**, ki za marec še niso obračunali, so naprošeni, da store to najkasneje do ponedeljka zvečer. Tudi je potrebno, da uredijo kolportažo majskega spisa in znakov. Število odjema je naznaniti predsedniku. Odsekom se dovoli znaten popust.

§ **Člani, ki so pri več kakor enem izobraževalnem odseku**, so naprošeni, da se odločijo za onega, do katerega imajo največ veselja in kjer se najtežje pogrešajo, tako, da bo lahko vsak odsek urejeval svoj pouk, ne da bi se mu bilo treba ozirati na druge odseke.

§ **Dramatično društvo** ima svoj občni zbor nocoj ob 8. zvečer v mali dvorani »Narodnega Doma«.

Domače vesti.

— Za ljubljanski občinski svet so liberalci na zelo slabo obiskanem shodu v nedeljo imenovali sledeče kandidate: Za III. razred Kozak, Mač in (namesto Bergante) inženir v tobačni tovarni Kohler; za II. razred Hribar, dr. Majaron, Sajovic in dr. Tavčar (kakor doslej); za I. razred Lenče, Predovič, dr. Triller in Trnkoczy (kakor doslej). Na shodu je dr. Žerjav kritiziral, da se pri imenovanju kandidatov ni pravilno postopalo, ker se niso zaslizale liberalne organizacije. Župan Hribar je odgovarjal, da se to ni zgodilo, ker — je dr. Oražen na jugu.

— **Radi dogodka v Zatišju**, kjer je ljubljanska mestna občina ustanovila otroško letovišče v proslavo cesarjevega jubileja, se oglašata »Slovenec« in »Slovenski Narod«, seveda vsak na svoj način. V zavodu so se primerili neki pregreški proti pravosti, radi katerih je bil mlad učitelj obsojen na 5 mesecev ječe. Če piše klerikalno glasilo o tem slučaju na uvodnem mestu, je tendenca očitna in nihče ne bo mogel trditi, da bi bila popolnoma poštena; kajti »Slovenec« ni pisal o podobnih, pogostoma se hujskih slučajih, ne na uvodnem, ne na katerem drugem mestu, če so bili prizadeti njegovi »duhovni sobratje«, o katerih se ve, da so vendarle tudi iz krvi in mesa kakor drugi ljudje. »Sl. Narod« se pa trudi, prikazati stvar tako, kakor da bi bil kriv obsojeni učitelj in nihče drugi ne. Tako pa vendar ne gre. Večina takih žalostnih slučajev ima globokejšje razloge, nego se površno sodi. In s tem, da se krivce škodoželjno v časopisu pribije, ni prav nič opravljeno. Da je v »Paradižu« — tako so naslovili mestno letovišče — tudi nadzorstvo mnogo zakrivilo, je nedvomno; po našem mnenju je sploh bolj krivo od obsojenega učitelja samega. Če je res, da je imel deklisko spalnico pregledovati učitelj, desko pa učiteljica, kakor pripoveduje »Slovenec«, tedaj je to že nekako narobe svet in izkušnjava je tu kakor nalašč ustvarjena. Povrh tega bi morala vsakdanja pamet povedati odgovorni oblasti, da ne kaže, postavljati na tako važno mesto mladeniča, ki sploh še ni imel prilike, da bi preizkusil moč svojega značaja. — Pač je pa res, da bi vestna briga odgovornih faktorjev lahko preprečila marsikateri pregrešek, ne bi pa mogla vseh spraviti s sveta. Zakaj glavni vzrok takih nenaravnih zločinov tiči v naših socialnih razmerah, ki so morda tudi za spolno življenje. Takozvani moralni nazori sedanje meščanske, družbe so hinavski skozinsko. Ta čedna družba se dela, kakor da bi se dalo spolno življenje reglementirati in paragrafirati, pa so vsi njeni plati le zato, da se skače čeznje na vse strani in na vse načine — seveda kolikor morete skrivaj. Na eno plat se razglasa, da je edino zakon moralna oblika za spolno življenje, na drugo se pa vpletajo celibat moškim in ženskam, a komur že ni predpisano samstvo, ta mora osiveti, preden doseže tako socialno stopnjo, oz. tak gospodarski položaj, da more ustanoviti svojo domačijo. V takih razmerah mora biti morala piskava in je res. Za zdravo spolno življenje je treba zdravih socialnih razmer, teh pa ne more dati kapitalistična buržoazna družba.

— **Veseliča »Ljudskega Odra«** dne 3. t. m. se je obnesla poveljno. Programne točke so vsled svoje raznovrstnosti na spošno ugajale. Prosto nepriljena zabava se je nadaljevala do 2. popolnoči. Udeležba sodegov bi bila lahko večja, res, da je bilo slabo vreme, toda zavedni sodrugi se kaj takega ne smejo ustrašiti. Torej, prihodnjič bolj številni k prireditvam »Ljudskega Odra«!

— **Ustrelili so se v ljubljanski topničarski vojašnici** 21letni četovodja Pravnišek, ki je radi neke disciplinarne kazni.

— **V šupno cerkev v Senožcah** so v sredo ponoči vlomili neznani tatovi ter odnesli s sabo dragocenosti in drugih stvari v vrednosti okrog 2000 K. Tatovi so izginili brez sledu. Najbrže so se obrnili proti Trstu.

— **Po volilskem imeniku** je za letošnje dopolnilne občinske volitve v prvem razredu 855 volilcev, v drugem 1532, v tretjem pa 3119.

Zadnje vesti.

Stavka v Trbovljah.

Trbovlje, 7. aprila. Za davno se tukaj opaža očitna tendenca, spraviti delavce v obupen položaj in verjetno je nad vse, da bi družba rada izzvala kakšne nepremišljene korake. Delavcem se trga akord naravnost sistematično. Posebno se prakticira ta metoda na zapadnem revirju, kjer se odlikuje inženir Martiny s svojo brezobzirnostjo. Zadnji mesec je bilo delo tako razdeljeno, da so rudarji zaslužili komaj po 1 K 20 vin. na dan. Ko je prišlo do izplačevanja in so delavci spoznali, kakšen je rezultat, so v silni razburjenosti uprizorili demonstracijo proti inženirju in pred graščino. Okrog 1500 delavcev je opustilo delo. Organizacija je takoj posredovala in obvestila tudi rudniško oblast. Sklicel se je shod rudarjev, na katerem je sodrug Sitter pojasnil položaj in svetoval delavcem, naj opuste stavko, dokler se ne izvrše pogajanja. Predlog se je sprejel in delavci so šli res na delo. V delavskem domu je ostal komisar rudniške oblasti, da se temeljito pouči o delavskih pritožbah.

Omeniti je, da ta dogodek ni v zvezi z zahtevami, ki so jih rudarji s posredovanjem zadruga že pred tedni predložili trboveljskih premogokopni družbi.

Blenerthoye konference. Dunaj, 8. aprila. Prihodnji teden bo baron Blenerth konferiral s predsedniki »Poljskega kola«, »Slovenske Enote« in »Nemške nacionalne zveze«.

Kdo bo Naglov naslednik? Trst, 8. aprila. Tukaj se širi govorica, da bo vodja gorjskih italijanskih klerikalcev, don Faidutti, imenovan za tržaškega škofa. Iz Rima je dobil brzoglavno vabilo, naj pride tja.

Kričansko socialna komedija. Dunaj, 8. aprila. Kršč. soc. deželnozborski klub ima jutri sejo, ki ima storiti enak sklep kakor meščanski klub. Torej bo Hraba tudi tam izključen. Tožba proti njemu je pa gola komedija; saj se Hraba poslanec, torej imun; v jeseni, ko se snide dež. zbor, je pa stvar že zastarela in junaki, ki tožijo, so rešeni. — Hraba je izjavil, da mu ne prihaja na misel, odlagati mandate, ampak da ima za svoje trditve dokaze v rokah, ki jih je pripravljen predložiti tudi kateremukoli častnemu razsodišču.

Nova Wahrmondova afera. Praga, 8. aprila. Proti profesorju Wahrmondu se vodi predpreiskava radi prestopka po §§ 300 in 302, ki ga je baje zagrešil z zadnjim govorom na shodu »Svobodne soles«. »Prager Tagblatt« pravi, da se je preiskava vpeljala na zahtevo vplivnih klerikalnih oseb. Viadi je bil govor že davno znan, tudi tista mesta, radi katerih se zdaj vodi preiskava, je poznal justični minister, pa je dal vendar šele zdaj nalog za prigo. Če bo državno pravdnistvo izdelalo obtožbo, se še ne ve; pravi se, da čaka na izid daljše preiskave. Profesor Wahrmond, ki je v Rimu, še nič ne ve o preiskavi.

Ogrska vlada. Budimpešta, 8. aprila. »Pester Lloyd« trdi, da so vse vesti o sporih med ministri izmisljena. Vsi člani vlade stoje na »podlagi« splošne volilne pravice.

Berlinska policija. Berlin, 8. aprila. Policijski predsednik Zagow, ki je doslej prepovedal vse shode pod milim nebom, je na novo vlogo demokratične zveze dovolil javen shod za nedeljo na igriški trati v Humboldtovem logu.

Vstaja v Albaniji. Solun, 8. aprila. Bitka med arbanaskimi vstasi in turškimi četami je vroča. V Pristino so pripeljali toliko ranjenih, da ni več prostora v bolnišnici. Zdi se, da je središče Arnavtov v Belavi. Turki so postavili že 80 bataljonov na bojno pozorišče; z vsakim vlakom prihajajo nove čete.

Skoplje, 8. aprila. Turki so s topovi obstreljavali Ipek in Djakevo.

Skoplje, 8. aprila. Turki so razdejali nekatere kule, v katerih so se vgnezdili Arnavti. Vzeli so jim tudi več topov.

Srbska skupština. Beograd, 8. aprila. Skupština je z 80 glasovi proti trem sprejela proračun za leto 1910.

Iz Valikana. Rim, 8. aprila. Moško pevsko društvo iz Kelmara je želelo, da bi se smelo pokloniti papežu. Prošnja se je odklonila, baje zato, ker je bilo društvo prej v Kyriinalu (na dvoru ital. kralja) pelo. V Vatikanu pa trdijo, da nima drž. tajnik Merly del Vel s tem nič opraviti, ampak da je majordomus odklonil prošnjo le zato, ker je prišla prepozno.

Položaj v Južni Ameriki. Santiago de Chile, 7. aprila. Razmerje med državama Peru in Ekvador je še vedno napeto, vendar se pa misli, da ne bo vojne.

Socialni pregled.

**** Pri tvrdki Weibl** je za kovinarje zaprta delavnica in se ponovno opozarjajo vsi kovinarji, da se delo ne sprejme pri Weiblu. Gospod Weibl se je te dni hvalil, kako dobra dva ključarja je dobil z Ogrskega in sedaj ne potrebuje več prejšnjih. Ali ko sta ona dva zvedela, kako je s to tvrdko, sta takoj zapustila delo.

Iz stranke.

o Majski slavnostni spis izide v najkrajšem času, vsled česar je nujno potrebno, da ga organizacije in zaupniki nemudoma naroče, ker je prav lahko mogoče, da ga bo pozneje zmanjkalo. Organizacije in zaupniki, ki so dobili pismena obvestila, so naprošeni za čimprejšnji odgovor. Cena posameznemu izvodu bo 24 vin. Organizacije in kolporterji dobe spis ceneje. Za naročbo zadostuje dopisnica, ki jo je poslati na naslov: Upravištvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Štefenburgova ulica št. 6. Spisi, ki se naroče, se morajo tudi razpečati, ker nazaj se ne bodo jemali pod nobenim pogojem. Letošnji majski spis bo izredno poučen in zanimiv, zlasti v organizatoričnem oziru; zato se pa nalaga organizacijam in zaupnikom v dolžnost, skrbeti za to, da pride spis vsakemu sodrugu in sodruginji v roke.

o Številne naročbe na majski znak, ki prihajajo v Ljubljano dan za dnevom iz vseh krajev Slovenske, pričajo, da je zanimanje za ta znak med sodrugi in organizacijami izredno veliko. Prva pošiljatev tovarne je že popolnoma pošla in če pojde tako dalje, se bo naročbam, ki se bodo zakasnila, le težko ustreglo. Prosimo torej še enkrat, da se z naročili požuri, ker sicer se utegne zgoditi, da tovarna ne bo mogla opraviti dela v pravem času. Cena posameznemu kosu je 20 vin., pri večjem odjemu se dovoli 20 do 40 odstotkov popusta. Preostali znaki se ne vzamejo nazaj. Za naročilo zadostuje dopisnica, ki pošlje na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ul. št. 12. — Prvega maja ne sme biti sodruga, ki bi bil brez majskega znaka jugoslov. socialne demokracije!

o Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško. Založništvo tega koleka, ki je slično onemu za Gorisko, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora stranke prevzel sodr. Ivan Kocmur, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odsele napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriskem, Primorskem in v Istri naročajo kolek slej kakor prej pri sodrugu Jos. Petejanu v Gorici. Sodrugi in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprošene, da se pridno poslužujejo delavskega koleka, ki utegne donosati stranki čedne d. hodke. Rabi se lahko kot pečatna znamke pri poštnih pošiljatev, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, razglednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pismena ali kaka druga pošiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega koleka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih prireditvah, na dopisnice in zalepke pri šaljivi pošti ter tudi na dobrotke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na volišče, ne da bi poleg imena kandidato-vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka de-

Velikansko izber pomladnih in letnih oblačil

priporoča tvrdka

10-8

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.
Najnižje, stalne cene!

Braća Wortmann, Sušak pri Rieki.

Uljudno naznanjam svojim cenjenim odjemalcem zgorajšnje tvrdke, naj se ne dajo motiti vsled nekega oglasila slično glasečo se firme, ker sem še vedno edini zastopnik bratov Wortmann v Sušaku.

Z odličnim spoštovanjem

Franjo Remic
LJUBLJANA, Sodnjska ulica št. 4.

lavska veselica ali druga priredba služi tudi v to, da se razpeča čim več delavskega kolk. Prosijo se še posebno vse strokovne in gospodarske organizacije, naj sklenejo, da se vsa pisma opremijo z delavskim kolkom. Narobe iz Kranjske, Štajerske in Koroske je poslati edino na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena kolku je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen izvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolkov se po pošti ne pošlje, izvzemši če se obenem vpošlje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih stroškov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpošlje tudi denar (lahko tudi v poštinih znamkah). — Sodrug in organizacije, sezite po delavskem kolku!

o Strankin znak, ki bo stalne vrednosti in ki se bo lahko nosil v gumbnici, ovrtnici ali pa za trakom na klobuku, založi izvrševalni odbor stranke koncem meseca maja. Znak bo imel obliko gumba v obsegu vinarja k ozkim zlatim ter širšim belim robom ter rdečo, od zlatega obročka obdano sredino. Na rdečem temelju se bosta nahajali dve zlati sklenjeni roki s kladivom, na belem širokem robu pa zlat napis »Ljudstvu pravice!« Znak bo torej prav ličen in priporočljiv. Cena mu bo 40 vinarjev. Na željo se že zdaj vpošlje vzorec, če se naročilu priloži znamka za 40 vin., večjih množin pa se še ne oddaja. Več tedaj, ko se prične z razpošiljanjem. Naročalo se ga bo pri sođr. Kocmuru.

Raznoterosti.

† **Po nedolžnem dvajset let v ječi.** Leta 1890. sta trgovca William in Carter po kupcijskih poslih potovala ob reki Pecos. Oba sta bila znana kot huda prepirljivca. Barter je takrat izginil. Čez dlje časa so našli v reki Pecos truplo, katero so spoznali za Carterjevo. Williama so zaprli, ga obtožili umora in obsodili v dosmrtno ječo, davi je odločno zanimal, da bi bil umoril Carterja. Nedavno pa se je pojavil v Texasu Carter ter v svoje veliko začudenje izvedel, da sedi William že 20 let v ječi, čes, da je njega umoril. Šel je takoj k sodniji, in ko se je dogmala njegova indentiteta, so Williama izpustili iz zapore. Tako se včas moti človeška justica.

† **Z vojaških vaj.** Iz neke interpelacije poslanca Schraffa je posneti sledeči degodek z južnega Tirolskega: Stotnik M. Samek je bil ukazal marširati iz kraja Cavalese do laske meje. Od 7. zjutraj do 1. pop. so vojaki dobro marširali, ali popoldne so prišli v snežene hribe. Konji in mule so se ustavile ter niso hotele več naprej. Pustili so jih, vojaki pa so morali sami vleči kanone naprej v hribe. Ponoči so prišli vojaki na dočeni kraj. Spravili so jih po gostilnah. Konstatirano se je takoj, da so 21 vojakom noge popolnoma zmrznile. Trpeli so strašne bolečine. 14 so jih prepeljali v Cavalese, druge so morali pustiti tam.

† **Dohodki japonskega cesarja.** Civilna lista japonskega cesarja znaša 6 milijonov kron letno. Razentega pa dubiva še dva miliona letnih obresti od onih 40 milijonov, ki mu jih je podaril narod. Cesar ima še nadalje letno en milion hot dohodek od svojih lastnih imetij, ki jih cenijo 20 milijonov, a dva miliona od gozdov, ki so vredni baje dve milijardi. Na ta način dobiva rumeni cesar na leto 11 milijonov kron. Nekateri vladarji imajo pač več in japonska dinastija šteje okrog 60 živih članov. No, stradati jim menda ob 11 milijonov ni treba.

Gospodarski pregled.

Delavska hranilnica in posojilnica na Goriškem pozivlje svoje člane, naj se zglase osebno ali pismeno v pisarni ter naj naznanijo, ali mislijo plačevati svoje obroke osebno s knjižico ali s pošt-nim čekom, da bo odbor vedel, kako ima urediti stvar. Vsak član naj to stori prej ko mogoče. Hranilnica posluje vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne. Odbor.

Svarilo

pred ponaredbami!

Tvoj slabi želodec
Je žalosten godec!
Če bi vžival

Ne bil bi bolan!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“!

Ceno posteljno perje in puh

1 kilogram sivega, oskubljenega K 2—, polbelega K 2-80, belega K 4—, prima puhastega K 6—, izredno finega skubljenega K 8—, sivega puha K 6—, belega K 10—, izredno fini prsi puh K 12—, od 5 kg nabre-j franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široko ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napoljene z novim, očiščenim puhastim, trpežnim, sivim perjem 16 K, s polpuhom K 20—, s puhom K 24—. Pernica sama 12 K, K 14—, K 16—, blazinice K 3—, K 3-50, K 4—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazinice, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4-50, 5—, 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 18—, 15—, pošlje po povzetju, zavoj zastonj od K 10— naprej franko 52—15

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vse drugemu blagu za postelje zastonj in franko. Če ne dopade, se zameni ali denar nazaj.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52—39

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Kracu.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.

H. Suttner
Ljubljana Mestni trg
nasproti rotočarja.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastonj in poštine prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdo, kjer bode te najboljše postreženi. 81

PREVIDNOST

skrbne
gospodinje

temelji na tem, da pri nakupu Kathreiner Kneippove sladne kave ne zahteva samo sladne kave ampak vsakokrat izrečno naglašja, da hoče Kathreiner in vzame le take izvirne zavitke, na katerih se nahaja slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner. Le ti znaki jamčijo za pristnost Kathreinerja

Delniška družba pivovarne Union Sp. Šiška pri Ljubljani

priporoča svoje priznano izborno

marčno, dvojnomarčno in eksportno pivo
v sodcih in steklenicah.

10—2

Ustanovljena 1847.

52—18

Ustanovljena 1847

Žovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 „ LJUBLJANA „ Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in go-sponke sobe. Preproge, zastorji, modroci na smeti, šimnati modroci, otroški yosički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kmečko-delavska gospodarska zadruga

Dobravlje :: pošta sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu „pri Mraku“. Po cenah je vprašati v prodajalni „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, Vodmat, Bohoričeva ulica.